

úvaha

Prolog

Píše se rok 1939. Celý koncentrační tábor se na povel vzbudil do velmi chladného až mrazivého lednového rána. Ještě byla tma, přesto nás nahnali, stejně jako včera, do místnosti, které honosně říkají „Speiseraum“, či po našem jídelna. Je to zatuchlá, promrzlá místnost. O jídle, které jsme vyfasovali, snad ani nebudu mluvit, za to mi to nestojí. Stejně budu mít zase celý den hlad.

Vyhnali nás na mráz. Máme pracovat, chtějí po nás vykopat příkopy kolem tábora. Oni se tím zabývat nebudou, mají přece nás, silné a mladé jedince. Všichni víme, že to je zbytečná práce, hlavně abychom něco dělali. Do zmrzlé hlíny se kope těžko. Všechno se proti nám spiklo. Jaký je rozdíl mezi mnou a jinými chlapci, se kterými jsem navštěvoval Karlovu univerzitu v Praze? Proč je takový problém být Žid? Cožpak lze klesnout až na dno jen díky národnosti? Jak vidno, nejspíš lze. Proč to všechno?!

V mrazu člověk snáší všechny rány ještě hůř. Odnegli mne k lékaři. Dozorci to s mým trestem přehnal. Je to vůbec ještě člověk? Jaká hrozitánská propast nás dělí – každý jsme na jiné straně. Už ani nedokážu myslet na nic jiného než na bolest zlomeného žebra. Dožiji se zítřka? Uvidím znovu svou rodinu? Nevím. Přeji si to, ale můj život teď řídí jiní.

Vraťme se do přítomnosti. Byl mladý, perspektivní, krásný nejen tělem. Stačilo málo. Byl Žid. Ano, tak to opravdu fungovalo, bohužel. V dnešní době se nad tím člověk ani nepozastaví. Jsem. Jsme. Bereme vše jako samozřejmost. Nemusíme řešit existenční otázky. Neuvědomujeme si činy ani následky. A co s tím? To se uvidí, máme prakticky neomezené možnosti, jak se rozhodnout. Máme šanci si zaplatit dobré školy. Máme šanci si koupit v obchodě, co hrdlo ráčí. Máme šanci usilovat o dobré postavení v práci. Máme šanci pracovat, za peníze a za stanovených (lidských) podmínek. Máme šanci se rozhodnout, koho budeme volit. Máme šanci si dokonce vybírat! Máme perspektivu. Tito perspektivní lidé žili samozřejmě i v tehdejší době. Bylo jich možná méně než dnes, neměli zas takové možnosti jako dnešní člověk, ale žili.

Nehledě na dobu a politickou situaci, určitě budete souhlasit, že každý občan, každý organizmus, vše, co vykazuje známky života, se snaží prožít život co nejlépe, mít dobré životní podmínky. Co se však stane, když si někdo umane mít ony lepší podmínky na úkor někoho jiného? V živočišné říši bychom to mohli označit za (prospěšnou) konkurenci mezi organizmy. Přežije silnější. Člověka z toho nevyjímáme. Jenže válka, mučení a další zřůdnosti podobného typu už nelze považovat za „konkurenci“. Jsme přeci lidé, kteří si nastavili morální normy. Tyto akty proti lidskosti od norem přímo „ujíždí jiným směrem“.

Neméně důležitou brzdou progresu jsou možnosti finanční. Hodnoty, které vlastníme. Můžeme být mladí, krásní i perspektivní. Co nás však zastaví? Vlastnictví. Peníze až na prvním místě. Co nám jsou potom platné dobré školy, když si je nemůžeme zaplatit? Jak si můžeme koupit, co hrdlo ráčí? Lze podplatit dozorce, abychom se dostali pryč z koncentračního tábora? Těžko.

S rostoucím věkem přibývají zkušenosti. Někdo to může vyvracet, ale obecně to tak platí. Člověk jako organizmus přijímá informace neustále. Neustále si tvoří názory, neustále se rozhoduje, neustále přemýšlí. Říká se tomu, že „žije“. Přijímané informace a zkušenosti též ovlivňují náš život. A co s tím? Dokáže se starší člověk lépe rozhodovat? Má lepší názory? Dokázal by vyhodnotit politickou situaci a předejít zatčení a následnému transportu do koncentračního tábora? I tací byli, emigranti.

Epilog

Měl jsem obrovské štěstí. Po dlouhých pěti letech jsme byli osvobozeni, avšak mnoho ostatních, kteří sdíleli podobný osud jako já, zemřeli. Protože si to někdo přál. Vlastní matka by mě nepoznala. Zbídačený, vyhublý a zarostlý jsem se vrátil domů. V místech zlomeného žebra mohu ještě teď nahmatat bouli, nesrostlo mi nejlépe. Prakticky všechny majetek, který jsme svými vlastníma rukama poctivě nabyli, nám byl zabaven. Školu jsem nedodělal. Oč jsem nyní bohatší? O zkušenosti? Kdo se jim o to prosil?! A to jsem byl mladý, krásný, perspektivní...